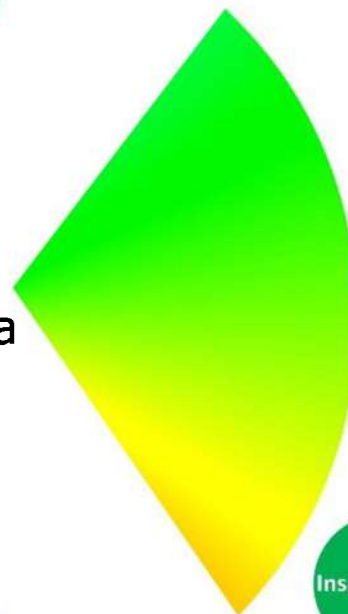

JEVNAKER
KOMMUNE

Kultur for framtida

Utkast til behandling i
Jevnaker kommunestyre

Kulturpolitisk plattform
for Jevnaker kommune
2019-2030

KULTUR FOR FRAMTIDA

Jevnaker kommune vil gi kulturen større strategisk slagkraft.

Kulturen er grenseløs. Enormt mye godt arbeid legges ned både av offentlige, frivillige og kommersielle kulturaktører. Den beste kulturen oppstår i tett dialog og god samskaping..

På Jevnaker ønsker vi en sterkere strategisk styring av kommunens kulturpolitikk.

Jevnaker kommunestyre iverksatte høsten 2018 innovasjonsprosjektet «Kultur for framtida – kulturpolitisk plattform for Jevnaker».

En arbeidsgruppe med medlemmer fra kommunestyret, administrasjonen og kulturlivet selv har styrt arbeidet. Og alle innbyggere i Jevnaker har blitt invitert for å fortelle om sine behov og ønsker for et rikt kulturliv.

Resultatet er en retningsgivende kulturpolitisk plattform for Jevnaker kommune, gjeldende for alle kommunale tjenesteområder.

På siste side finner du tre tema, hver med fire tydelige strategiske veivalg som skal imøtekomme både sentrale føringer innen kultur, frivillighet og folkehelse. Men enda viktigere: de skal fortelle oss hva dere innbyggere ønsker av Jevnakers kultur - for framtida.

KJENNETEGN OG POTENSIAL

«Hva er typisk Jevnaker?» Dette var det enkle innledende spørsmålet vi stilte innbyggerne våren 2019. Ordskyen på neste side oppsummerer svarene vi fikk.

Innbyggernes Jevnaker er mangfoldig. Bygdas flotte beliggenhet med nærhet til fjorden og marka, rike historie og stolte landbruk, industri- og arbeiderkultur er viktige faktorer som skaper en klar stolthet og identitet. Vi bor i en mellomstor moderne kommune, som likevel oppleves som oversiktlig og liten. Her er vi på hils.

Historisk preges vi kanskje av nøkternhet og nøysomhet, både på vegne av oss selv og andre? Det har kanskje ikke alltid vært like lett å skille seg ut – enten det var negativt eller positivt. Mange vil mene at dette er i ferd med å endre seg – flere kulturbaserte satsinger de senere år innen både matkultur, festivaler og destinasjonsutvikling har vært store suksesser, som har løftet lokalsamfunnet og skapt begeistring. Jevnaker står i et skifte hvor kultur- og opplevelsesbasert næring blir stadig viktigere. Både private og frivillige aktører bidrar sterkt til å styrke Jevnaker som destinasjon, med effekter som også er til glede for innbyggerne. Det finnes stort potensial i å utnytte effektene til samfunnsutvikling og verdiskaping.

Jevnaker er preget av utvikling, tilflytning og boligetablering. Kommunen rigger for vekst, med både muligheter og utfordringer i kikkerten. Mange innbyggere har et brennende engasjement for kommunen sin, og avstandene mellom innbyggere og besluttsende organ er forholdsvis korte, et godt grunnlag for et engasjerende demokrati.

Idrett og fysisk aktivitet dominerer i kulturlivet. Rike tradisjoner, god anleggstilgang og en slagkraftig frivillig sektor bidrar blant annet til dette. Innen andre kunst- og kulturaktiviteter er ikke omfanget av aktiviteter like stort. Kulturskolen gjør en viktig jobb innenfor denne sektoren, men ungdom savner også et enda videre spekter av aktiviteter og møteplasser. Kulturlivet har ikke i samme gode anleggstilgang som idretten.

Mange, særlig barn og unge, finner seg raskt til rette og finner sine nettverk og møteplasser innenfor skole, kulturliv og frivillig sektor. Samtidig er det mange som ikke finner sine møteplasser, og derfor kan oppleve Jevnakersamfunnet som lukket. Som i de fleste tettsteder og småbyer i Norge, finnes det i langt mindre grad møteplasser og sosiale arenaer for voksne, noe innbyggerne ønsker seg.

Dugnad lyser opp i ordskyen. Selv om det, som ellers i Norge, blir stadig vanskeligere å rekruttere til dugnad, er det mange ildsjeler som legger ned utallige dugnadstimer på vegne av storsamfunnet. Disse utgjør selve grunnpilaren for et levende kulturliv.

TEMA OG BEGREPSAVKLARINGER

Denne kulturpolitiske plattformen tar utgangspunkt i oss selv, og hvilken rolle kultur spiller i våre liv.

Alle innspillene fra innbyggerne har vi forsøkt å oppsummere i tre «innbyggeropplevelser» - beskrivelser av hvordan vi ønsker å oppleve Jevnaker i framtida. Ut fra dette har vi definert tre tema, som du finner i figuren til høyre:

For hvert tema presenterer plattformen 4 strategiske satsingsområder.

Disse 12 strategiene skal definere kulturlivets retning i framtida, og prege kommunal planlegging, tjenesteproduksjon og videre strategiarbeid.

Det blir vårt alles ansvar å omsette dette til en god *Kultur for framtida* – til glede for alle innbyggere i Jevnaker.

«ENESTÅENDE OPLEVELSER» HANDLER OM INPUT

Vi har alle våre egne behov for gode opplevelser – opplevelser som beriker og stimulerer oss, som provoserer og gleder oss. Vi kaller det gjerne *kulturkonsum*. Enten man vil oppsøke muséer, lese en god bok, se fotballkamp, dra på festival, se teater, show eller kino, høre på musikk. For oss selv, eller i gode felleskap.

Jevnaker er åsted for flere store aktører innen kulturopplevelser. Kistefos og Hadeland Glassverk står for levende formidling av vår lokale industrihistorie, gir oss enestående tilgang til kunstopplevelser på høyt internasjonalt nivå

Frivillig sektor skaper også store kulturopplevelser. Konserter, revy, festivaler, foredrag, idrettsarrangementer og utstillinger er blant opplevelsestilbudene.

«Den kulturelle grunnmuren»

Retten til å oppleve et mangfold av kulturuttrykk er faktisk lovfestet – og kommunen har et lovpålagt ansvar for å sørge for det. Kommunen må innta en foroverlent rolle for å stimulere for både for privat og frivillig kulturell virksomhet. Samtidig har kommunen et ansvar for å drive lokale tjenestetilbud definert som *Den kulturelle grunnmuren* – de mest sentrale institusjonene er bibliotek, kulturskole og fritidsklubber, og disse skal være tilgjengelig for alle innbyggere i målgruppen, og bidra til å sikre gode kulturopplevelser.

Det er ikke gitt alle å kunne ta del i kulturopplevelser. Eldre i institusjon blir ofte avskåret fra offentlige kulturtilbud, og for mange barn og unge er skolen den eneste arena hvor tilgang på kultur kan sikres. Kommunen formidler aktivt kulturopplevelser via bl.a. biblioteket, kulturskolen og ungdomstilbud, i tillegg til offentlige formidlingsordninger for skoleelever og eldre.

«AKTIVE DELTAKERE» HANDLER OM OUTPUT

Like viktig som å ta til seg kulturuttrykk og opplevelser er muligheten til å selv kunne uttrykke seg. Vi kaller det gjerne *kulturproduksjon*. De fleste av oss har et iboende behov for å skape noe eget, delta i aktivitet, utvikle egne kulturuttrykk, lage aktivitetstilbud, bidra i et fellesskapet. Vi har alle våre måter å «ta oss ut på».

Gode møteplasser skaper aktivitet. Vi trenger et mangfold av møteplasser som åpner opp for positiv og mestrings-skapende aktiviteter, innenfor et vidt spekter av uttrykksformer, og for alle aldersgrupper.

Lag og foreninger står for kjempeviktige møteplasser for aktive og engasjerte innbyggere. Frivillig kulturarbeid styrker de sosiale bindingene i samfunnet, bidrar positivt til økt folkehelse og har potensial til å styrke det demokratiske klimaet. En velfungerende frivillig sektor er avhengig av en velfungerende offentlig sektor som kan gjøre det så enkelt som mulig å yte frivillig innsats, og drive frivillige aktivitetstilbud. Videre må kommunen utnytte de positive effekter for både bo-kvalitet, demokrati og folkehelse som oppstår i kjølvannet av frivillige aktivitetstilbud.

Like viktig som satsingen på et bredest mulig kultur- og aktivitetstilbud innenfor våre grenser, er erkjennelsen av at både regionhovedstaden Hønefoss og hovedstaden Oslo er viktige kulturarenaer for Jevnakers innbyggere. Særlig barn og unge understreker behovet for tilgang til kulturtilbud i Hønefoss. Samtidig opplever mange bosatt utenfor tettstedet vansker med å benytte tilbud også inne egen kommune. Gode og tilgjengelige kommunikasjonsløsninger er derfor også et viktig kulturpolitisk grep.

«INSPIRERENDE OMGIVELSER» HANDLER OM RAMMENE

Man kan ikke ta del i enestående opplevelser eller bidra som en aktiv deltaker uten gode rammer. Og rammene – det kan være så mye.

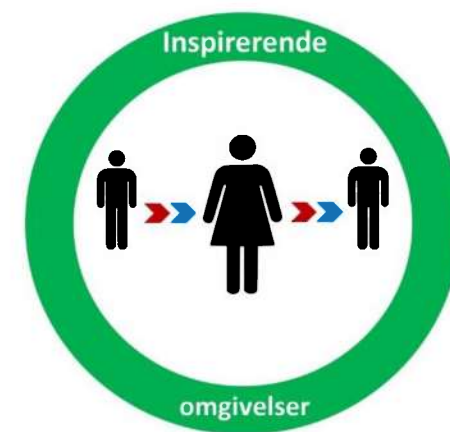
Vår natur og omgivelser er opplagte rammer, med kvaliteter som bidrar til gode kulturopplevelser og aktivitet. Beliggenhet ved fjorden og marka, et levende sentrum med attraktive tilbud og gode nærmiljøer er viktig for å skape bokvalitet og vekst.

Våre sambygdinger sørger også for inspirerende omgivelser, og gode rammer for våre liv. Enkeltpersoner, lag og foreninger, museum, kunstformidlere og arrangører bidrar alle som en for at både vi og våre barn skal kunne ha de aller beste kulturopplevelser i Jevnaker. Det ligger mye inspirerende kraft i å løfte hverandre – det vi på fint kaller *synergi*.

«Kulturell infrastruktur»

Et levende kulturliv er avhengig av rammer, i form av en god kulturell infrastruktur. Denne må oppleves i form av gode bygg, anlegg og fysiske tilrettelegging (kulturbygg, idrettsanlegg, lekeplasser, formidlingsarenaer, scener, turstier, brygger, caféer, gallerier m.m.). Særlig må barn og unge ha mulighet til å utøve sine interesser innenfor kommunens grenser. Dette er et felles ansvar for både kommunal, privat og frivillig sektor, og bør prege både den kort- og langsiktige samfunnsplanleggingen.

Kultur krever god planlegging. Både publikum og kulturaktørens opplevelse av god formidling, bistand og koordinering. Her har kommunen en viktig rolle, både som «servicekontor» for hele kulturlivet, men også for å bidra til godt samarbeid og synergi kulturlivet imellom, både i offentlig, privat og frivillig regi, samt å synliggjøre og markedsføre hele den offentlige, private og frivillige kultursektoren.

ENESTÅENDE opplevelser

- *Enestående kunst- og kulturopplevelser, og et rikt kultur- og aktivitetstilbudtilbud, gjør Fjordlandsbyen Jevnaker til en attraktiv bo- og etablererkommune, og en nasjonal turistdestinasjon*
- *Gode kulturopplevelser og aktiv formidling av vår felles kulturarv, historie og kultur styrker identitet og tilhørighet i et levende demokrati*
- *Alle innbyggere finner kulturopplevelser som oppleves relevante og meningsfulle.*

- 1 Private og frivillige kunst- og kulturformidlere skal sikres forutsigbare vilkår og gode rammebetingelser
- 2 Offentlige kulturformidlere og den kulturelle grunnmuren styrkes og målrettes, og skal planmessig forankres politisk
- 3 Skolene/barnehagene/institusjonene er aktive dannels- og kulturformidlingsarenaer, i tett samarbeid med kultursektoren
- 4 Alle innbyggere skal sikres samme tilgang til et mangfold av kulturopplevelser, på ulike arenaer

AKTIVE innbyggere

- *Jevnakersamfunnet preges av samarbeid, dugnadsånd, toleranse og et levende demokrati.*
- *Alle gis samme mulighet til å utvikle evner og talenter, og oppleve mestring, alene og sammen med andre*
- *Et rikt kulturliv styrker fysisk og psykisk folkehelse*
- *Offentlig, privat og frivillig sektor arbeider tett sammen, til det beste for alle innbyggere*
- *Det er enkelt for alle å oppsøke kulturtilbud, også utenfor kommunens grenser*
- *Det oppleves enkelt å iverksette kulturtilbud*

- 5 Kommunen skal legge til rette for så enkle, forutsigbare og rettferdige vilkår for drift og utvikling av frivillig sektor som mulig
- 6 Alle innbyggere skal sikres enkel tilgang til et mangfold av arenaer og møteplasser for mestring, samhandling, danning og demokrati
- 7 Kultur og frivillighet skal være en bærende del av den kommunale primærforebyggende innsats for folkehelse
- 8 Gode kommunikasjonsløsninger skal sikre alle innbyggere å ta del i kommunale, regionale og nasjonale kulturtilbud

INSPIRELENDE omgivelser

- *Fjorden, naturen og historien gir Jevnaker unike fortrinn*
- *Et mangfold av opplevelsestilbud er til glede for både turister og innbyggere*
- *Et helhetlig oppvekstmiljø ivaretar alle innbyggere*
- *Det er gode, relevante og tilpassede møteplasser for alle innbyggere, og alle slags aktiviteter og opplevelser. Eksisterende kultuarenaer fortettes og videreutvikles for møter mellom mennesker*
- *Det er enkelt å orientere seg i mangfoldet av kulturtilbud*

- 9 Kommunens natur- og kulturgitte forutsetninger skal benyttes maksimalt for å styrke et levende kulturliv
- 10 Kultur skal være en viktig del av grunnlaget for planlegging av bo- og oppvekstmiljø, sentrumsutvikling og næringsutvikling
- 11 Kulturell infrastruktur skal styrkes og gjøres tilgjengelig, for å fremme nære kulturopplevelser og stimulere til aktiv deltakelse
- 12 Kommunen skal underbygge, koordinere og samskape med kulturlivet, og aktivt markedsføre kulturtilbud